

"בימים ההם בזמן הזה" הצעה לטקס חנוכה כיתתי, בעת מלחמה

חנוכה מתקרב, בשנה לא פשוטה. ועולה השאלה: איך כדאי לציין עם התלמידים את החג, באופן הכי מותאם לשנה הזו?

לפניכם הצעה לטקס כיתתי, שתוכלו להנחות לפני היציאה לחופשת חנוכה.

הטקס נוצר בשיתוף בין מרכז הטקסים במכון שלום הרטמן, למיזם התנ"ך. מטרת ההצעות לטקס היא לאפשר לכם ליצור בכיתה מפגש שיש בו עיבוד של התקופה, ותקווה של החג.

לפניכם שתי אפשרויות בעריכת הטקס בכיתה:

1. להדליק שמונה נרות ולפני כל נר לקרוא את המילים שמציעות חיבור לאחד מערכי החג ולעת הזאת. אחרי הדלקת הנר לשיר / להשמיע שיר המתכתב עם הנושא.
2. לבחור נושא שבו תרצו להתמקד, להדליק נר בצירוף המילים ולהמשיך בהפעלה המתאימה לאותו נושא שבחרתם מבין האפשרויות להלן.

מוזמנים ומוזמנות להיעזר בהצעות, ולהתאים את הטקס ואת אורכו - לכיתה הספציפית, בזמן הטקס. תוכלו לכוון לעבר טקס יותר שיתופי, הפעלתי, אשר מזמין לשיחה ספונטנית, או לכוון למפגש יותר טקסי ורשמי. תבחרו זאת לפי העדפתכם האישית, ולפי צרכי הכיתה הספציפית. בכל מקרה, כדאי לבחור את המיבון הנכון מבין ההפעלות וההצעות, שלא יהיה מפגש ארוך מידי.

אזרה ותכנון:

- אפשר להציע לתלמידי הכיתה להגיע עם חולצה לבנה / לבוש חגיגי.
- כדאי לעודד מראש את הכיתה להביא כיבוד חנוכה לטקס.
- אפשר לחלק מראש קטעי קריאה קצרים לתלמידים המעוניינים להקריא, או לחלק בספונטניות תו"כ.

בהצלחה רבה! שהכיתה תזכה לרגעי מפגש מיטיבים,

וחנוכה שמח 😊

נוצר על ידי מרכז הטקסים ומיזם התנ"ך, מכון הרטמן.

טקס חנוכה תשפ"ד

מהלך טקס חנוכה ביתתי:

פתיחה

הדלקת נרות חנוכה

סיום

***

פתיחה:

מובאת להלן הצעה שיכולה לשמש כדברי פתיחה שלכם בכיתה, או בקטעי הקראה לחלק לתלמידים:

התכנסנו יחד עכשיו, לכבוד חג האור, בתקופה שלפעמים מעלה - תחושות של חושך.

הלב אֵבֵל על האובדן, ומתפלל לשלום החטופות והחטופים, החיילות והחיילים. יש כבר שמחה גדולה על אלו ששבו לביתם, יחד עם תקווה שיתגברו על החוויות שעברו. ועוד מלווה אותנו תקווה ותפילה על החיילים שעדיין נלחמים, או החטופים שעדיין שבויים.

למרות הדאגה, אנחנו כאן, ביחד, לשיר, לאכול ולקוות. ממשיכים מסורת של יהודים ויהודיות שבחרו להדליק נרות, לחגוג את החג ולהודות על הישג, גם בתקופות מאתגרות.

אפשר לשיר או לשמוע את אחד השירים: [דרכנו / אור גדול](#)

***

הדלקת נרות חנוכה:

במסורת החג, יש 8 נרות חנוכה. מוצעים פה 8 נושאים שמתאימים הן לחג החנוכה, והן לשנה זו. אפשר להדליק יחד חנוכה ביתית של 8 נרות שמאפשרים נגיעה קצרה בכל אחד מהנושאים, או לבחור מביניהם נושא אחד/שניים ולהעמיק בו.

מובאים להלן:

- רשימת 8 הנושאים להדלקת הנרות
- כמה מילים + שיר לכל נושא
- הצעות להפעלה על הנושאים, מהן תוכלו לבחור לפי מה שתרצו להרחיב.

שימו לב למינון הנכון בטקס שנוצר. שלא יהיה מידי ארוך לכיתה.

***

נוצר על ידי מרכז הטקסים ומיזם התנ"ך, מכון הרטמן.

טקס חנוכה תשפ"ד

8 נושאים וערכים להדלקת נרות חנוכה בכיתה:

- נר לאור
- אור החברות
- נר איש וביתו
- אור ההמשכיות
- אור הגבורה
- אור התקווה
- אור תרבות ומסורת
- אור האדם

אור כיתתי – להשאיר ספונטני (או להשאיר נר אחד להדלקה בהמשך, כשהמלחמה תיגמר ובעזרת השם כולם ישובו הביתה)

בכל אחד מנושאי הנרות יוצעו להלן:

מילות הקדמה

רעיון לשיר

הצעה להפעלה ושיח.

ניתן לערוך טקס הדלקת 8 נרות ושירים, או לחלופין, ניתן להזמין את הכיתה לרגעי שיח ושיתוף, ע"י בחירה מבין הנושאים והרחבה עם ההפעלות המוצעות בהם.

מהלך הדלקת נרות חנוכה:

הקדמה להדלקת נרות: (תוכלו לקרוא או לחלק לתלמידים)

הדלקת נרות חנוכה היא מצווה במסורת היהודית.

בין הבית לבין החוץ, בין החורף החשוך לנרות המאירים, בין האמונה בנס למאמץ הניצחון – ההדלקה מפרסמת את סיפור חנוכה.

פה בכיתה _____ נצטרף למסורת ארוכה של נרות קטנים דולקים ברחבי העולם.

נזמין מתנדבת להדליק כל נר, ונקדיש ערכים שמתקשרים לימים ההם, בזמן הזה.

נר לאור:

הקדמה לנר- נדליק יחד נר קטן שיכול להאיר הרבה מהחושך. נר לכבוד האור.

ננסה להיות כולנו יחד בהרגשה שכל אחד הוא אור קטן וכולנו אור איתן.

ונקווה שיתקיים הפסוק מספר ישעיה: "הָעַם הַהֲלֹכִים בְּחֹשֶׁךְ, רְאוּ אֹר גְּדוֹל"

הצעה לשיר - אפשר לשיר / לשמוע את "אור" של שושנה דמארי, או "אור", של אליעד נחום.

הפעלה להרחבה - אפשר להזמין את התלמידים להדליק נר, ומי שרוצה לשתף – מה עשה לו אור

בתקופה האחרונה? ו/או – איזה אור יש לכיתה שלנו, או איזה אור נוכל להאיר יחד?

נוצר על ידי מרכז הטקסים ומיזם התנ"ך, מכון הרטמן.

טקס חנוכה תשפ"ד

אור החברות:

הקדמה לנר - נדליק יחד נר חנוכה לכבוד החברות, לכבוד הרעות. החברות והנדיבות שהתגלו בעם מאז פרוץ המלחמה, והחברות והעזרה שאנו נוכל לממש בינינו.

הצעה לשיר - אפשר לשמוע / לשיר את היה לי חבר היה לי אח, או את רקמה אנושית.

הפעלה להרחבה – אפשר להזמין את המשתתפים לשבת במעגל ולהדליק נר אחר נר, זה מזה. מי שרוצה לשתף בזמן ההדלקה: מה מגדיר חברות בעיניך? ומה השתנה בקשרי החברות בתקופת המלחמה? היושב.ת לצדו מדליק.ה נר נוסף מהנר הראשון וממשיכה בשיתוף וכן הלאה עד שכל המעגל מתמלא באור.

נר איש וביתו:

הקדמה לנר - נדליק יחד נר נוסף בחנוכיה, במחשבה על הבית, במובן הפיזי או הסמלי. הבית של כל אחד מאיתנו, הבית של אלו שכבר שבו, והבתים שתושביהם עדיין חולמים לשוב אליהם.

הצעה לשיר - אפשר לשמוע או לשיר את כאן ביתי. או "על כל אלה". ניתן להתמקד במילים:

שמור אלי על זה הבית,

על הגן, על החומה,

מיגון, מפחד פתע

וממלחמה.

שמור על המעט שיש לי,

על האור ועל הטף

על הפרי שלא הבשיל עוד

ושנאסף.

הפעלה להרחבה – אפשר להזמין את המשתתפים להדליק נר, ולשתף – מה בביתך נקודת האור עבורך? מה היית רוצה להאיר בביתך? ו/או - מה יכול להפוך את הכיתה שלנו לבית עבורך?

אור ההמשכיות:

הקדמה לנר - נדליק יחד, פה בכיתה, נר שמזכיר לנו את מה שאבד במלחמה, ואנו מקווים כי עוד ישוב. נזכור בהדלקת הנר את מי שאינו איתנו פה, אך בליבנו אנו איתו. וניעזר במילות הפסוק: "עַד יִשְׁבּוּ זְקֵנִים וְזִקְנוֹת... וְרַחֲבוֹת הָעֵיר יִמְלְאוּ, וְיִלְדִים וְיִלְדוֹת, מְשַׁחֲקִים, בְּרַחֲבֵתֶיךָ."

הצעה לשיר - אפשר לשיר או לשמוע: יחד. או להקריא את המילים מתוכו:

נוצר על ידי מרכז הטקסים ומיזם התנ"ך, מכון הרטמן.

טקס חנוכה תשפ"ד

עוד נדע ימים טובים מאלה, עוד נדע ימים טובים פי אלף
שורשינו יעמיקו סלע כמו ארזים בהר...
יחד - כל הדרך, יחד - לא אחרת,
יד ביד נושיט לטוב שעוד יבוא, בוא יבוא.
יחד - כל הדרך, יחד - לא אחרת,
יחד איש אל איש יפתח את לבבו.

**הפעלה להרחבה – נזמין את המשתתפים לחפש בגלריה של הפלאפון – תמונה שמייצגת את כח
ההמשכיות, ביחס למלחמה השנה או בכלל. נראה את התמונות ונשמע הסבר על בחירתן.**

אור הגבורה:

הקדמה לנר - נדליק יחד נר חנוכה לכבוד הגבורה.
כמו האור שבולט בחשכה - זמני צרה מבליטים מעשי גבורה. גיבורי וגיבורות הימים האלה,
ממשיכים את גבורתם של המכבים, את גבורתה של חנה ושבעת בניה, את גבורתם של דורות רבים
לפנינו שהתמודדו עם שאלות וסכנות, והשאירו לנו מורשת של גבורה.
נדליק יחד נרות חנוכה, לכבוד הגבורה. זו שכבר התגלתה, וזו שעוד תתגלה ותמשיך לחזק את
כולנו.

הצעה לשיר - אפשר לשיר או לשמוע את [לראות את האור](#) / [רק בגלל הרוח](#) / [אנו נושאים לפידים](#).

**הפעלה להרחבה – אפשר להזמין את התלמידים לשתף בסיפור גבורה שנגע בהם מאירועי
המלחמה. ניתן לספר / להראות את אחת הכתבות למשל:**

[האמא שחילצה פצועים מקו האש](#) / [הסמבצית מכיסופים](#) / [הרבש"צית מניר עם](#).

אור התקווה:

הקדמה לנר - נדליק את אור התקווה. כשמצאו המכבים כד קטן של שמן - הם הדליקו את המנורה,
וקיוו שהשמן יספיק לשמונה ימים. הוא הספיק. התקווה היא הבחירה לא להיכנע לייאוש. תקווה
אינה "משקפיים ורודים" שרואים את "חצי הכוס המלאה" אלא היכולת לקחת כוחות גם בתוך
הקושי. הבחירה למלא את הכוס הריקה במה שנחוץ, אפילו אם זה נראה חסר סיכוי.
נדליק את הנרות ונזכור את המילים שעודדו את עמנו לאורך הדורות –
"יש תקווה לאחריהך.. ושבו בנים לגבולם"

הצעה לשיר - אפשר לשיר יחד את: [יותר מזה אנחנו לא צריכים](#)

נוצר על ידי מרכז הטקסים ומיזם התנ"ך, מכון הרטמן.

טקס חנוכה תשפ"ד

הפעלה להרחבה – אפשר להזמין את התלמידים לכתוב תקוה (אישית/ לאומית/ כיתתית) על פתקים, או על קיר גרפיטי, או בתוכנת מנטימנטר. את פתקי התקווה אפשר להכניס לבלון צהוב ולהפריח יחד, או לייצר קיר בכיתה ששמים בו פתקים כמו בכותל, וכדומה.

אור תרבות ומסורת:

הקדמה לנר- נדליק יחד, בכיתה שלנו - את אש המסורת שנמסרת מדור לדור, ונתאים אותה אלינו כיום. כיצד המסורת יכולה לתת לנו כח לגבור על קשיי התקופה? להאמין באדם ובטוב שעוד יבוא? הנר שלנו מצטרף לשושלת ארוכה של הדלקות נרות חנוכה לאורך הדורות, ויוצר בה חוליה חדשה וחשובה.

הצעה לשיר - אפשר לשיר יחד את: [הנרות הללו שאנו מדליקין](#) ו/או להשמיע את [נרותי הזעירים](#). הפעלה להרחבה – אפשר להזמין את התלמידים לשתף במנהגים משפחתיים / קהילתיים: איך נראה החג אצלך בבית ובסביבה, מה אופיו ומה הזיכרונות העולים ממנו? האם זהו חג יהודי או רב תרבותי? כיצד המסורת יכולה לסייע לדעתך לבנות עולם טוב ומוסרי יותר?

אור האדם:

הקדמה לנר- נדליק נר לכבוד רוח האדם, שבכוחה לעלות מעלה, גם בתקופות קשות. רוח האדם, שבכוחה לנצח את החומר, לגבור על הרע.

כמו שכתבה חנה סנש:

"...הנני מבטיחה פנסי הקטן,

לחפש, לחפש בן-אדם.

שלהבות השרפה מדעיכות פנסי,

אור האש מסנוור את עיני;...

בן אכיר את הזיק הטהור, הנצחי,

את אָשֶׁר חִפְּשִׁיתִי: בן-אָדָם." (נהלל, 11.10.1940)

הצעה לשיר - אפשר לשיר / לשמוע יחד את: [אלי אלי](#)

הפעלה להרחבה – אפשר לספר / להמחיש בכיתה את הסיפור הבא:

"מדען אחד דאג מבעיות העולם, והיה נחוש בדעתו למצוא להן פתרון.

הוא עבד ימים ולילות במעבדה שלו כדי למצוא תשובות לשאלות שהציקו לו.

יום אחד, בנו בן ה-7 פלש למקום ההתבודדות שלו, נחוש לעזור לאביו בעבודתו.

המדען, מוטרד בגלל ההפרעה ניסה לשכנע את בנו ללכת לשחק במקום אחר.

כשראה שזה בלתי אפשרי, חיפש משהו שיספק לילד תעסוקה ויסיח את דעתו.

הוא הוציא דף עם מפת העולם, גזר אותה לגזרים קטנים, נתן לילד גם נייר דבק ואמר לו: "אתה

אוהב פאזלים, נכון? הנה לפניך עולם מפורק וגזור לגזרים, נראה אם אתה יכול לתקן אותו".

המדען היה בטוח שבנו יהיה עסוק במשימה ימים רבים, אבל לאחר שעה שמע את בנו הקורא לו:

"אבא, סיימתי. הצלחתי להרכיב את כל הפאזל".

נוצר על ידי מרכז הטקסים ומיזם התנ"ך, מכון הרטמן.

טקס חנוכה תשפ"ד

האב לא האמין. לא ייתכן שילד בן שבע, שמימיו לא ראה את מפת העולם יוכל להרכיב אותה מחדש. להפתעתו, הילד הרכיב את הפאזל באופן מושלם. כל החתיכות היו במקומן. "לא ידעת איך נראה העולם. והפאזל היה כ"כ מאתגר", אמר האב לבנו, "איך הצלחת?" "אבא", אמר הילד, "אמנם לא ידעתי איך נראה העולם, אבל כאשר תלשת את הדף מן החוברת, ראיתי בצידו השני תמונת אדם. כשנתת לי לתקן את העולם, ניסיתי, אבל לא הצלחתי. זה היה הרגע בו נזכרתי בתמונת האדם מן העבר השני. הפכתי את כל הגזרים והתחלתי לתקן את האדם, שאני יודע איך הוא אמור להיות. כשהצלחתי לתקן את האדם, הפכתי אותו וראיתי שהצלחתי לתקן את העולם".

אפשר לפתח דיון בכיתה:

- מה הנמשל של הסיפור?
- איך לדעתך אפשר לקדם תיקון אדם ועולם?

אור כיתתי:

הקדמה לנר- השארנו בחנוכה נר להדלקה כיתתית. אפשר להקדישו לאור הכיתתי: מה אנחנו יכולים לעשות כדי להגביר אור סביבנו כעת? או להשאיר נר אחד להדלקה בהמשך, כשהמלחמה תיגמר ומתוך תקווה שכולם ישובו בשלום. **הצעה לשיר - אפשר לשיר / לשמוע יחד שיר שהכיתה אוהבת, או שיר שמאפיין אותה.**

חתימה וסיום:

לאור הנרות, אפשר לשיר/לשמוע יחד את [מעוז צור](#) / [הנרות הללו](#). או שיר ישראלי, למשל: "אור עולה בבוקר" / [אלוהים נתן לך במתנה](#).

כדאי לאכול סופגניות, להרים "לחיים", ולסיים באווירה חגיגית.

חנוכה שמח!

נוצר על ידי מרכז הטקסים ומיזם התנ"ך, מכון הרטמן.